

Árujegyzék és jogbiztonság, avagy a védjegyek osztályozásának dilemmái

I. ELŐSZÓ

Az Alaptörvény B. cikkének (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogállamiság leglényegesebb fogalmi eleme a jogbiztonság, amely egyben a szerzett jogok védelmének elvi alapja.^[1] „A jogbiztonsággal kapcsolatban pedig — amelyet más döntéseiben a jogállamisághoz szervesen kapcsolódó elvként, elengedhetetlen követelményként, a jogállamiság nélkülözhetetlen elemeként, a jogállamiság leglényegesebb elemeként értelmezett — az Alkotmánybíróság megállapította”,^[2] a jogbiztonság megköveteli a tényleges lehetőség meglétét/biztosítását arra, hogy a jogalanyok a magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani.^[3] A jogbiztonság kérdése azonban tágabb, nemzetek feletti kontextusban is értelmezhető. Az Európai Unió jogrendje szintén megköveteli a jogbiztonságot, ami sajátosan vetődik fel akkor, amikor a jogharmonizációs célkitűzésekkel ellentétes eredményre vezető tagállami gyakorlatok alakulnak ki, aminek következtében ugyanazon jogok esetében tagállamonként eltérő jogvédelmi megoldások szülehetnek. Így tehát jogbiztonságot veszélyeztető kérdéstről beszélünk akkor, amikor a védjegyek lajstromozására irányuló eljárásban az oltalmazott áruk, szolgáltatások köre, azaz az árujegyzék értelmezése kapcsán eltérő megközelítések érvényesülnek az egyes tagállami védjegyjogok, valamint a közösségi védjegyjog esetében. E különbségek pedig a védjegyoltalom terjedelmét illetően bizonytalanságokat és különbségeket okoznak, ami sérti az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának szabadságát, valamint a versenytorzító hatások kiküszöbölésének közösségi princípiumát is. A tanulmányban e kérdéskört kívánjuk alaposabban megvizsgálni, figyelembe véve az Európai Unió Bíróságának legfrissebb, iránymutató ítéletét, valamint a hazai lajstromozási gyakorlatot.

II. AZ ÁRUJEGYZÉK SZEREPE A VÉDJEGYOLTALOMBAN

A védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 52. § (2) bekezdése szerint az árujegyzék azoknak az áruknak, illetve szolgáltatásoknak a felsorolása, amelyekkel kapcsolatban a megjelölésre a védjegyoltalmat igénylik. Érdekesség, hogy a Vt. az árujegyzék idézett fogalmát a bejelentési eljárásra

[1] 43/1995. (VI. 30) AB határozat.

[2] Patyi – Varga Zs., 2009, 24.

[3] 25/1992. (IV. 30.) AB határozat.

vonatkozó rendelkezések között határozza meg, arra fektetve a hangsúlyt, hogy az árujegyzék a védjegybejelentés kötelező kelléke (50. § (2) bekezdés). Tegyük hozzá, hogy az árujegyzéknek nemcsak a védjegyoltalom igénylése, hanem a fennállása kapcsán is ugyanolyan jelentősége van, hiszen az oltalom fennállása alatt az nem terjedhet ki szélesebb körre, mint ami a bejelentés megtételekor az árujegyzékben feltüntetésre került. Ennek értelmében az árujegyzék tulajdonképpen az oltalom tárgyi hatályát jelöli ki. A Vt. által alkalmazott eljárásjogias megközelítéstől függetlenül rögzíthetjük, hogy az árujegyzék, illetve annak adekvát tartalma a védjegyoltalom megadásának és fennállásának anyagi jogi feltétele, hiszen az árujegyzék mint az oltalmazandó megjelöléshez kapcsolódó oltalmi kör határozza meg azt, hogy a megjelöléshez kapcsolódó oltalom az áruk, szolgáltatások milyen körére terjed ki. A későbbiekben a joggyakorlat bemutatásánál utalni fogunk arra, hogy a bejelentési eljárás során a védjegyre vonatkozó kizáró okok — amelyek a védjegyoltalom anyagi jogi negatív feltételei — vizsgálata során az árujegyzékhez kapcsolódóan olyan jellegzetesen anyagi jogi feltételeket vizsgál a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SZTNH), mint a megkülönböztető képesség és az esetleges megtevesztő jelleg. Összefoglalva: a védjegyoltalom a megjelölés kapcsán nem általánosságban áll fenn, hanem meghatározott áruk, szolgáltatások vonatkozásában, amelyek meghatározása a bejelentő feladata, és amelyek köre, az árujegyzék a bejelentés megtételét követően nem bővíthető. Az egyes kizáró okok esetleges fennállását pedig az SZTNH az árujegyzék tartalmára figyelemmel vizsgálja.

A Vt. 52. (3) bekezdése értelmében az árujegyzékben az árukat, illetve a szolgáltatásokat a gyári vagy kereskedelmi védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó Nizzai Megállapodás (a továbbiakban Megállapodás) szerinti osztályok feltüntetésével, és — *lehetőség szerint* (kiemelés a szerzőktől) — az abban szereplő elnevezések használatával kell felsorolni. Az árujegyzék meghatározásával a Vt. pontosabb, részletesebb előírást nem tartalmaz, amiből arra lehetne következtetni, hogy a bejelentő bizonyára helyesen és jogszerűen jár el, ha bejelentésében az árujegyzéket a Nizzai Megállapodás szerinti osztályok (fejezetcímek) elnevezések használatával határozza meg. A gyakorlati tapasztalatok azonban arra utalnak, hogy ez még sincs így; a bejelentőtől az SZTNH (és a jelek szerint más országok lajstromozó hivatalai is) pontosabb, körültekintőbb meghatározásokat vár el, noha erre tételes jogi előírás nem vonatkozik.

Jelen tanulmány az utóbbi jelenséggel, vagyis az árujegyzék meghatározásának mi-kéntjével felmerülő, eddig rendezetlen és ellentmondásos gyakorlatok során kialakult problémával foglalkozik, nevezetesen az egyes áru- és szolgáltatásosztályok fejezetcímeinek alkalmazhatóságával, illetve alkalmazhatatlanságával, és ezáltal a védjegyoltalom terjedelmének meghatározásával.

III. A NIZZAI OSZTÁLYOZÁS KIALAKULÁSA ÉS RENDSZERE

Az ipari tulajdon oltalmára létesült, 1883. március 20-án Párizsban aláírt, azóta többször felülvizsgált és módosított Párizsi Uniós Egyezmény^[4] 19. cikke értelmében az unió

[4] Magyarországon kihirdette az 1970. évi 18. tvr.

országai kölcsönösen fenntartják maguknak a jogot, hogy egymás között az ipari tulajdon oltalmára külön megállapodásokat kössenek. E rendelkezés szolgált alapul a Nizzai Megállapodás elfogadásához.

A Megállapodást 1957. július 15-én kötötte meg a diplomáciai konferencia, amelyet 1967. július 14-én Stockholmban, majd 1977. május 13-án Genfben felülvizsgáltak, és 1979. szeptember 28-án kiegészítettek. Habár jelenleg 83 tagállam részese a szerződésnek, de 147 állam védjegyhivatala alkalmazza a Megállapodást, vagy alapvető osztályozásként, vagy kiegészítő osztályozásként.^[5] A Nizzai Megállapodást hazánkban az 1983/1. számú, az Országos Találmányi Hivatal elnökétől származó nemzetközi szerződésként hirdették ki.^[6]

Ezen felül a nem tagállami szintű védjegyjogi rezsimeket fenntartó nemzetközi szervezetek is alkalmazzák a Nizzai Osztályozást, így különösen a Szellemi Tulajdon Nemzetközi Irodája (a továbbiakban: IBIP), a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (a továbbiakban: OHIM) és az Afrikai Szellemi Tulajdon Szervezete (OAPI) is a Nizzai Osztályozás rendelkezéseit követi.^[7]

A Megállapodás 1. cikk (1) bekezdése szerint a részes államok külön uniót alkotnak abból a célból, hogy a védjegyrajstromozás szempontjából a termékek és szolgáltatások egységes osztályozását fogadják el. A (2) bekezdés alapján az osztályozás két részből áll: az osztályok jegyzékéből és az esetenként ezekhez kapcsolódó magyarázó jegyzetekből, valamint a termékek és szolgáltatások betűsoros jegyzékéből, a megfelelő besorolási osztályok megjelölésével.

Az osztályok jegyzéke jelenleg 45 osztályt tartalmaz, míg az ezeket részletező betűsoros jegyzékek összesen mintegy 11600 elemből állnak. Az 1–34. közötti osztályok az árukra vonatkoznak, míg a 35–45. közöttiek a szolgáltatásokra. Ez azonban már az újabb jogfejlesztés eredménye, a Megállapodás eredetileg csak az első 34 áruosztályt tartalmazta, amelyeket még 1935-ben a Szellemi Tulajdon Oltalmának Egyesült Nemzetközi Irodája (a továbbiakban: BIRPI) — amely a Szellemi Tulajdon Világszervezete (a továbbiakban: WIPO) jogelődjeként működött — állított össze. A Megállapodás azonban létrehozott egy, a tagállamok által delegált szakértői bizottságot, amelynek feladata, hogy az osztályozásban végrehajtandó változtatásokról határozzon, így különösen az egyes áruk és szolgáltatások osztályok között átsorolásáról, a betűrendes jegyzék aktualizálásáról és a kapcsolódó magyarázó megjegyzések bevezetéséről.^[8]

A Megállapodás 1961. április 8-án lépett hatályba, azóta a szakértői bizottság 21 alkalommal ült össze. A sorozatos finomítások és korrekciók eredményeképpen az elmúlt évtizedekben jelentősen módosult az osztályozás rendszere, így 2012. január 1-jétől a Nizzai Osztályozás tizedik kiadása hatályos.

A nizzai osztályok jellemzője — különösen jelen tanulmány szempontjából — az, hogy az egyes osztályok számmal és fejezetcímmel vannak meghatározva, az egyes osztályokon belül pedig betűrend szerinti jegyzékben található meg az adott osztályba tartozó legjellegzetesebb — vagy ha úgy tetszik, a Megállapodásban részes felek által legjellegzetesebbnek tartott — áru- és szolgáltatástípusok. Ebben a körben két dologra

[5] http://www.wipo.int/treaties/en/classification/nice/summary_nice.html, (2012.11.20.)

[6] www.sztnh.gov.hu/jogforras/1983_1.html, (2012.11.20.)

[7] <http://classifications.mszh.hu/nice/index.htm#>, (2012.11.20.)

[8] <http://classifications.mszh.hu/nice/index.htm#>, (2012.11.20.)

hívjuk fel a figyelmet: egyrészt arra a korábban már hivatkozott Vt-beli rendelkezésre, hogy a védjegybejelentés árujegyzékében az árukat, illetve a szolgáltatásokat a Megállapodás szerinti osztályok feltüntetésével, és — *lehetőség szerint, tehát nem kötelezően* — az abban szereplő elnevezések használatával kell felsorolni. Következésképpen a bejelentő a Vt. rendelkezéseinek eleget tesz abban az esetben is, ha a védjegybejelentésben az árujegyzéket pusztán a nizzai osztályoknak, vagyis az egyes osztályok sorszámának feltüntetésével határozza meg. Ha pedig az Osztályozásban szereplő elnevezéseket (fejezetcímeket) is feltünteti, akkor a legmesszebbmenőkig eleget tesz a Vt. előírásainak. Az alábbiakban bemutatjuk, hogy a joggyakorlatban egyáltalán nem ez a helyzet. Másrészt az egyes osztályok meghatározására általánosságban az jellemző, hogy az egyes fejezetcímek meglehetősen eltérő nagyságú termék-, illetőleg szolgáltatáskört foglalnak magukba. Léteznek meglehetősen egzakt elnevezésű és tartalmú osztályok: erre példaként említjük a 15. osztályt, amely a Hangszerek fejezetcímet viseli, és tartalma is ennek megfelelően homogén. Hasonlóan egyértelmű a 38. osztály, a távközlési szolgáltatások. Az osztályok többsége ugyanakkor sokkal összetettebb elnevezéssel bír, és a hozzájuk tartozó termékek, szolgáltatások köre is sokrétű, heterogén. A 28. osztályba például a következők tartoznak a fejezetcím alapján: Játékok, játékszerek; testnevelési és sportcikkek, amelyek nem tartoznak más osztályokba; karácsonyfadíszek. A 42. osztály fejezetcíme pedig Tudományos és műszaki szolgáltatások, valamint az idetartozó tervezői és kutatói tevékenység; ipari elemző és kutató szolgáltatások; számítástechnikai hardver és szoftver tervezés és fejlesztés.

Az osztályok tartalmához kapcsolódó kérdés még, hogy az egyes osztályokon belül betűrend szerinti jegyzékben meghatározott egyes termék- vagy szolgáltatástípusok nem fedik — mert nem is fedhetik — le az adott osztályba tartozó valamennyi árut vagy szolgáltatást, hiszen az áruk és szolgáltatások köre egyre bővül: számos olyan árutípus létezik jelenleg, amely néhány éve még nem volt ismert, és bizonyos, hogy jelenleg sem ismerünk minden olyan terméket vagy szolgáltatást, amely évek múlva mindennapos lesz. A Nizzai Osztályozás természetesen nem képes követni a termékskála gyors bővülésével jellemezhető folyamatot, így az is bizonytalansági tényezőt jelenthet, hogy egy-egy bejelentett megjelölés mely osztály milyen elemére kiterjedően élvezhet majd védjegyoltalmat.

Lássuk, hogy a jelen pontban leírt jelenség hogyan elevenedik meg az SZTNH gyakorlatában.

IV. A FEJEZETCÍMEK HASZNÁLATÁNAK PROBLEMATIKÁJA AZ SZTNH JOGGYAKORLATÁBAN

1. Az árujegyzék korlátozása a megjelölés nyelvi jelentésére tekintettel, anyagi jogi okra hivatkozással

A bejelentő az X Body Training szóösszetételt is tartalmazó ábrás megjelölésre kért védjegyoltalmat; az árujegyzékben a 28., 41. és 44. osztályokat jelölte meg, az Osztályozás megfelelő fejezetcímeinek megjelölésével, az egyes osztályok további részletezése nélkül. Az SZTNH az ügyben az abszolút kizáró okok vizsgálata alapján nyilatkozattételre hívta fel a bejelentőt, amelyben kifejtette, hogy a bejelentett megjelölés oltalomképesége a 28. és 44. osztályokba tartozó áruk és szolgáltatások egy része tekintetében

aggályos, mivel fajtája, jellege tekintetében alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, ami a Vt. 3. § (1) bekezdés b) pontja szerint kizárja a megjelölést a védjegyoltalomból. Az SZTNH a határozat rendelkező részében^[9] nem határozta meg pontosabban, hogy milyen nyilatkozatot vár a bejelentőtől a helyzet orvoslása érdekében; ugyanakkor a határozat indokolásában kifejtette, hogy a bejelentett megjelölés tartalmazza a *body* (test) és a *training* (nevelés, oktatás, képzés, torna, testgyakorlás, testgyakorlat) kifejezést, ezért a 28. osztályban szereplő karácsonyfadíszek tekintetében fennáll a fogyasztók megtévesztése. Fennáll továbbá a fogyasztók megtévesztése a 44. osztályban a mezőgazdasági, kertészeti és erdészeti szolgáltatások vonatkozásában is az érintett szavak jelentéstartalma miatt. Az SZTNH utalt arra, hogy a lajstromozást gátló akadály az árujegyzék megfelelő korlátozásával megszüntethető.

Megállapítható, hogy az ügyben az SZTNH az egyes abszolút kizáró okok vizsgálatát az árujegyzék kapcsán nem általában az osztályok fejezetcímei által lefedett árucsoportra vetítve végezte el, azaz nem azt a kérdést vizsgálta, hogy van-e az adott osztály fejezetcíme által megjelölt tipikus, jellemző áruk vagy szolgáltatások körében megkülönböztető képessége a megjelölésnek. Az elbírálásban alkalmazott megközelítés szerint az érintett osztályokba tartozó valamennyi áru vagy szolgáltatás kapcsán külön-külön meg kell vizsgálni a pozitív feltételek fennállását, illetve az abszolút kizáró okok felmerülését. Szintén megállapítható, hogy az SZTNH közvetlenül anyagi jogi okra — a megjelölés megtévesztésre alkalmasságára — vezette vissza a felmerült lajstromozási akadályt, azt pedig akként vélte elháríthatónak, hogy a bejelentő az árujegyzéket nem a pusztá fejezetcímek alkalmazásával határozza meg, hanem konkrétan felsorolja mindazon árukat és szolgáltatásokat, amelyekre az oltalmat igényli. Következésképpen a fejezetcímek feltüntetése az árujegyzékben túl általános, mivel egyazon osztályba is tartozhatnak olyan jelentősen különböző természetű áruk vagy szolgáltatások, amelyek közül egyesek kapcsán fennáll lajstromozási akadály, míg mások esetében nem.

2. Az árujegyzék korlátozása a megjelölés nyelvi jelentésére tekintettel, alaki okra hivatkozással

A bejelentő szintén ábrás megjelölésre kért védjegyoltalmat. A megjelölés a Sisi Vinum Reginae szóösszetételt tartalmazza, az árujegyzéket a bejelentő a 33. osztályban határozta meg azzal, hogy abból kifejezetten csak a következő árutípusokra kér oltalmat: „alkoholos esszenciák”, „alkoholos italok a sörök kivételével”, „borok”, „szeszes italok”. Az SZTNH az abszolút kizáró okok vizsgálata során hiánypótlásra hívta fel a bejelentőt,^[10] pontosítsa az árujegyzéket oly módon, hogy az összhangban legyen a megjelöléssel. Indokolásában arra hivatkozott, hogy a védjegybejelentés nem felel meg a Vt. 50. § (2)–(3) bekezdéseiben írott követelményeknek, azaz hogy a védjegybejelentésnek bejelentési kérelmet, megjelölést, árujegyzéket, továbbá — a szükséghez képest — egyéb mellékletet kell tartalmaznia, illetőleg a védjegybejelentést a külön jogszabályban meghatározott részletes alaki követelményeknek megfelelően kell elkészíteni. A hiány oka

[9] Az M1103666 számú ügyben.

[10] Az M1201145 számú ügyben.

az SZTNH szerint az volt, hogy a megjelölésben szerepel a *vinum* szó, amelynek jelentése bor, és az igényelt 33. osztályban az „alkoholos esszenciák”, „alkoholos italok a sörök kivételével”, és „szeszes italok” termékek nem állnak összhangban a megjelöléssel, így ezeket a termékeket törölni kell az árujegyzékből. Az összhang hivatkozott hiányának mibenlétét — például hogy milyen okból nincs összhangban a *vinum* szó jelentése a szeszes italok árutípusával — az SZTNH bővebben nem indokolta.

Ebben az esetben sajátos, hogy az SZTNH formai hiányosságokkal, nem pedig anyagi jogi lajstromozási akadállyal indokolta a hiánypótlás szükségességét, vagyis az összhang hiányát akként értelmezte, hogy a bejelentés nem felelt meg a rá vonatkozó formai követelményeknek. A hiba orvoslásának lehetséges módját ugyanakkor itt is az árujegyzék megfelelő szűkítésében látta.

Itt is megállapítható az előző esetben már észlelt elbírálási metódus, azaz hogy az SZTNH az árujegyzék kapcsán nem általánosságban a fejezetcímekre tekintettel, hanem az érintett osztályba tartozó és a bejelentésben meghatározott valamennyi árutípus kapcsán megvizsgálta az oltalomképeség fennállását. Emiatt az sem szolgált megfelelő védjegybejelentésként, hogy a bejelentő már előre korlátozta az árujegyzéket az érintett 33. osztály lehetséges tárgyi köréhez képest, a lajstromozási akadály ugyanis egyes igényelt árutípusok kapcsán is fennállhat, míg mások esetében ilyen akadály nem merül fel. A következtetésünk ennek alapján az, hogy az SZTNH elbírálási szempontjai szerint adott esetben nemcsak a fejezetcímekkel meghatározott árujegyzék nem elég szabatos, hanem az áru- vagy szolgáltatástípusokra szűkített árujegyzék sem.

3. Az árujegyzék korlátozása a megjelölés földrajzi vonatkozására tekintettel, anyagi jogi okra hivatkozással

A védjegybejelentés olyan ábrás védjegyre vonatkozott, amelyben a „kertrégió” szó körül felfedezhetők Magyarország földrajzi kiterjedésének stilizált körvonalai. Az árujegyzék a 29., 30. és 31. osztályokat^[11] tartalmazta, további tartalmi szűkítés nélkül, azaz a Nizzai Osztályozás fejezetcímeinek megjelölésével. Az SZTNH úgy találta, hogy a bejelentett megjelölés oltalomképesége valamennyi érintett osztály vonatkozásában aggályos, mert az a földrajzi származás tekintetében megtévesztésre alkalmas lehet a fogyasztók számára. Indokolása szerint a bejelentett színes ábrás megjelölés tartalmazza Magyarország térképét, így az áruk magyar származására utal, azonban az árujegyzékből nem derül ki, hogy a termékek ténylegesen Magyarországról származnak.^[12]

A fenti miatt az SZTNH nyilatkozattételre hívta fel a bejelentőt, végzésének indoklásában pedig utalt arra, hogy a megjelölés kizárólag az árujegyzék megfelelő korlátozá-

[11] 29. áruosztály: Hús, hal-, baromfi- és vadhús; húskivonatok; tartósított, szárított és főzött gyümölcsök és zöldségek; zselék, lekvárok (dzsemek), kompótok; tojások, tej és tejtermékek; étkezési olajok és zsírok.

30. áruosztály: Kávé, tea, kakaó, cukor, rizs, tápióka, szágó, kávépótló szerek; lisztek és más gabonakészítmények, kenyér, péksütemények és cukrászsütemények, fagylaltok; méz, melaszszirup; élesztő, sütőporok; só, mustár; ecet, fűszeres mártások; fűszerek; jég.

31. áruosztály: Mezőgazdasági, kertészeti, erdészeti termékek és magok, amelyek nem tartoznak más osztályokba; élő állatok; friss gyümölcsök és zöldségek; vetőmagok, élő növények és virágok; tápanyagok állatok számára; maláta.

[12] Az M1200072 számú ügyben.

sával lehet oltalomképes. A korlátozás mikéntje kapcsán jelezte, hogy az árujegyzékben megjelölt valamennyi osztály meghatározását a „Magyarországról származó” kifejezéssel kell bővíteni. Felhívásának indokolását a Vt. 61. § (2)–(3) bekezdéseire^[13] alapította anélkül, hogy jogszabályhelyre hivatkozással megjelölte volna, mi az a konkrét hiányosság, ami miatt a bejelentés kapcsán nyilatkozattételre kell felhívni a bejelentőt.

Miután a bejelentő eleget tett a felhívásnak, az SZTNH újabb felhívást bocsátott ki, amelyben nyilatkozattételre kötelezte a bejelentőt, mivel álláspontja szerint a bejelentett megjelölés oltalomképesége a 30. osztályokba tartozó egyes áruknál aggályos, ugyanis az érdemi vizsgálat során felmerült, hogy megtévesztésre alkalmas lehet az áruk földrajzi eredete tekintetében. Az újabb végzés indokolása szerint a bejelentőnek az SZTNH korábbi felhívására benyújtott árujegyzék-korlátozása következtében további árujegyzék korlátozásra van szükség. A 30. áruosztályban szerepelnek ugyanis olyan termékek — ezek a „kávé, kakaó” —, melyek esetében a magyarországi származás nem lehetséges. Ebben az összefüggésben pedig a 30. áruosztály érintett részei kapcsán a fenti abszolút kizáró ok áll fenn, amely a kifogásolt áruk törlésével hárítható el. Az SZTNH ezen újabb felhívását is a Vt. 61. § (2)–(3) bekezdéseire alapította.

Ebben az esetben az előzőekhez képest az volt a különbség, hogy az SZTNH megítélése szerint nem a fejezetcímek alkalmazásából eredően túl széles tárgyi kör jelentett problémát, hanem az, hogy a fejezetcím önmagában nem határozta meg elég szabatosan a tárgyi kört a megjelölésre tekintettel; nem annyira mennyiségi, mint inkább minőségi hiányosságot észlelt tehát az SZTNH.

V. A FEJEZETCÍMEK HASZNÁLATÁNAK PROBLEMATIKÁJA AZ ANGOL JOGBAN ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ KÖZÖSSÉGI JOGI GYAKORLATBAN

Az angol 1994. évi *Trade Marks Act* 34. cikk (1)–(2) bekezdése értelmében az árukat és szolgáltatásokat a védjegylajstromozás céljából az előírt osztályozásnak megfelelően kell besorolni, amellyel kapcsolatos valamennyi kérdésben a Registrar dönt.^[14] Erre alapozva 2003. június 13-án az Egyesült Királyság Szellemi Tulajdon Hivatala (a továbbiakban: UKIPO) kibocsátott egy *Scope of World Intellectual Property Organization (WIPO) Class Headings* című tájékoztatót. Ebben azt adta közre, hogy a fejezetcímek pusztán általánosságban írják le az adott osztályba tartozó árukat vagy szolgáltatásokat, és amennyiben csak ez szerepel egy védjegybejelentés árujegyzékében, úgy elveszti absztraktságát, aminek következtében az igényelt védjegyoltalom terjedelme kimondottan csak a fejezetcímbe szereplő árukra vagy szolgáltatásokra fog korlátozódni, nem pedig az adott áruosztály egészére.^[15] Az angol álláspontot azzal igyekeznek alá-

[13] Vt. 61. § (2) Az érdemi vizsgálat arra terjed ki, hogy a megjelölés a) kielégíti-e az 1. §-ban meghatározott követelményeket, és a 2–3. §-ok alapján nincs-e kizárva a védjegyoltalomból; b) bejelentése megfelelő-e az e törvényben megszabott feltételeknek.

(3) Ha a védjegybejelentés nem felel meg a (2) bekezdés alapján vizsgált követelményeknek, a bejelentőt — a kifogás természete szerint — hiánypótlásra, illetve nyilatkozattételre kell felhívni.

[14] <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/26/section/34> (2012.11.20.)

[15] Ashmead, 2007, 76.

támasztani, hogy a WIPO értelmezésében is a fejezetcímek „nagyon tág értelemben jellemzik az adott osztályba tartozó áruk vagy szolgáltatások természetét”.^[16] Ily módon pedig nem tekinthető az oltalmi igény egzakt meghatározására alkalmas eszköznek, és csak a szószerinti, tételes felsorolás alapján határozható meg egy védjegybejelentés árujegyzéke. A *Trade Marks Act*-et 2008-ban kiegészítették egy eljárási szabályzattal (*Trade Mark Rules 2008*), ennek 8. szabály (2) bekezdés b) pontja szerint a védjegybejelentésben szereplő árukat és szolgáltatásokat oly módon kell megjelölni, hogy azoknak a természete egyértelműen kiderüljön.^[17]

Néhány nappal a brit tájékoztatót követően, 2003. június 16-án jelent meg az OHIM elnökének a közösségi védjegybejelentések és lajstromozások során az osztályok fejezetcímeinek az árujegyzékben történő használatáról szóló, 4/03. számú közleménye. A közösségi védjegyéről szóló 40/94/EGK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló 2868/95/EK bizottsági rendelet 2. szabályának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az árujegyzéket úgy kell megfogalmazni, hogy az egyértelműen kifejezze az áruk és szolgáltatások jellegét, és lehetővé tegye azt, hogy minden egyes tételt a nizzai osztályozás szerint csak egy osztályba soroljanak be. A (4) bekezdés szerint pedig az osztályozás kizárólag ügyviteli célokat szolgál, így az egy osztályba tartozás illetve nem tartozás nem alapozza meg sem a hasonlóságot, sem pedig a különbözőséget. Ehhez képest az említett elnöki közlemény III. pontja szerint a nizzai áruosztályok általános meghatározásainak vagy teljes fejezetcímeinek használata a védjegybejelentésben az áruk és szolgáltatások helyes megjelölését jelenti. Továbbá nem ellenzi — az EU vagy más harmadik országok nemzeti hivatalainak egyes fejezetcímekre és egyes általános meghatározásokra vonatkozó gyakorlatával ellentétben — az osztályok általános meghatározásainak vagy fejezetcímeinek használatát amiatt, hogy azok túlságosan homályosak vagy bizonytalanok. A IV. pont pedig kimondja, hogy a 34 áru és 11 szolgáltatási osztály az összes árut és szolgáltatást lefedi,^[18] következésképpen egy bizonyos osztály fejezetcíme valamennyi általános meghatározásának használata az ezen osztályba tartozó valamennyi árura vagy szolgáltatásra vonatkozó kérelmet jelent. Hasonlóan egy osztály fejezetcímében szereplő valamely általános meghatározás használata az ezen általános meghatározás alá tartozó, és helyesebben ugyanebbe az osztályba sorolt valamennyi árut vagy szolgáltatást lefedi.^[19]

2008-ban az Association of European Trade Mark Owners (Marques) készített egy felmérést a 4/03. számú közleményből kiindulva, amelyben rámutatott arra, hogy az EU tagállamaiban, illetve Izlandon, Norvégiában és Svájcban koránt sincs egyetértés a fejezetcímek használatát illetően. A megkérdezett nemzeti védjegyhatóságok mintegy fele fogadta el a 4/03. számú közleményben lefektetett elveket, a másik fele viszont részben vagy egészben eltérő megoldásokat követett.^[20]

[16] http://www.wipo.int/classifications/nice/en/about_the_ncl/faq.html (2012.11.20.)

[17] <http://www.legislation.gov.uk/ukxi/2008/1797/article/8/made> (2012.11.20.)

[18] Megítélésünk szerint a 3. pontban kifejtettek tekintettel ez csak fikcióként fogható fel.

[19] Az Európai Unió Bírósága C-307/10. számú ügyben [The Chartered Institute of Patent Attorneys v Registrar of Trade Marks ('IP TRANSLATOR')] hozott ítéletének 16–17. pontja.

[20] *Observation on the Communication No 4/03 of the President of OHIM of 16 June 2003*, 2008 October, Marques, 4. Elérhető: http://www.marques.org/PositionPapers/Downloads/20081005_ClassHeadings.pdf (2012.11.20.) A felmérés részletes eredményeit lásd: <http://www.marques.org/Teams/TeamPage.asp?PageID=95&TeamCode=TradTeam> (2012.11.20.)

A fentiekben vázolt, eltérő tagállami megközelítésekkel fakadóan pedig nem érvényesülhettek, illetve érvényesülhetnek megfelelően a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK tanácsi első irányelv, és az azt felváltó 2008/95/EK irányelv egyes célkitűzései. Az irányelveket ugyanis annak érdekében fogadták el, hogy megszűnjenek a tagállamok jogszabályai közötti olyan eltérések, amelyek akadályozhatták az áruk szabad mozgását és a szolgáltatásnyújtás szabadságát, valamint torzíthatták a közös piacon belüli versenyt. Utóbbi preambuluma (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy a tagállamok szabadon határozzák meg a védjegyek lajstromozásával és törlésével, valamint oltalmuk megszűnésének megállapításával kapcsolatos eljárásjogi rendelkezéseket. A (8) preambulumbekkezdés azonban akként rendelkezik, hogy az irányelv célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a lajstromozott védjegyek megszerzésének és a védjegyoltalom fenntartása feltételeinek valamennyi tagállamban alapvetően azonosak kell lenni. Ez az elv pedig sérül, ha a tagállamok a védjegy oltalmi körének meghatározására szolgáló áruosztályok fejezetcímeihez más-más tartalmat párosítanak.

Röviden jellemezve tehát a két elméleti irányzatot, az OHIM által preferált megoldás szerint az áruosztályok fejezetcímei használatával a bejelentő a teljes áruosztályra igényli az oltalmat, míg az angol megközelítés szerint a fejezetcímeket szó szerinti értelmezésben kell alkalmazni, és csak az abban kimondottan szerepelő árukra vagy szolgáltatásokra terjed ki a bejelentés, illetőleg megszerzése esetén az oltalom. Ashmead álláspontja szerint a differencia az EU soknyelvűségére vezethető vissza. Eszerint az ún. *class-heading covers all*, vagyis az egész áruosztályt lefedő fejezetcímek alkalmazásával idő és fordítási költség takarítható meg. Sokkal egyszerűbb és gyorsabb a több nyelvre lefordított fejezetcímeket használni, mintsem a szabadon összeválogatott betűrendes jegyzékből összeállított listákat minden egyes alkalommal lefordíttatni. A nemzeti védjegyhatóságok eljárásában nyilván nem, illetve elenyésző mértékben merül fel ilyen probléma. Így tehát gazdasági, és nem jogdogmatikai okokból eredezteti az eltérő gyakorlatot.^[21]

A fentiekből látható, hogy a fejezetcímek használata körül kialakult eltérő és bizonytalan joggyakorlat nemcsak Magyarországra jellemző, illetve nem is új keletű; az ellentmondások több szinten merültek fel: egyrészt az Európai Unió tagállamainak nemzeti védjegyhatóságai eltérő gyakorlatában, másrészt az ezekkel párhuzamosan létező közösségi védjegyrendszer és az azt működtető OHIM gyakorlatában. Ennek ellenére az ellentétes megoldások kiküszöbölésére vonatkozó európai bírósági döntés csak a közelmúltban született meg.

VI. AZ „IP TRANSLATOR” ÜGY AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA ELŐTT

2011. november 29-én Yves Bot Főtanácsnok előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványt terjesztett elő az Európai Unió Bírósága előtt a Chartered Institute of Patent Attorneys (a továbbiakban CIPA) v. Registrar of Trade Marks közötti védjegy-lajstromozás kapcsán felmerült jogvitában.

[21] Ashmead, 2007, 81.

Az indítvány szerint az Egyesült Királyságban a CIPA 2009. október 16-án kérte a Registrar-tól az „IP TRANSLATOR”^[22] megjelölés nemzeti lajstromozását a Nizzai Osztályozás szerinti 41. „Nevelés, szakmai képzés, szórakoztatás, sport és kulturális tevékenységek” című osztályba tartozó szolgáltatások tekintetében. A Registrar a feltétlen kizáró okok fennállását az ezen osztályokba tartozó valamennyi szolgáltatásra tekintettel vizsgálta,^[23] amelyek között a fordítói szolgáltatások is szerepelnek. Márpedig a Registrar úgy ítélte meg, hogy a megjelölés e szolgáltatások vonatkozásában leíró jellegű, ezért a lajstromozást megtagadta. A CIPA e döntéssel szemben fellebbezett, azt állítva, hogy a lajstromozás iránti kérelmében nem jelölte meg, és nem kívánta lefedni a Nizzai Osztályozás 41. osztályába tartozó fordítói szolgáltatásokat.^[24] A fellebbezési eljárások ügyében eljáró személy (*The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of Trade Marks Act, 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks*) szerint e szolgáltatásokat rendszerint nem tekintik a nevelés, szakmai képzés, szórakoztatás, sporttevékenységek vagy kulturális tevékenységek körébe tartozó szolgáltatások alcsoportjának. A Nizzai Osztályozásban 167 címszó tartozik a 41. osztályba, míg a Registrar által kezelt saját adatbázis több mint 2000 címszót, az OHIM által kezelt Eurace adatbázis pedig több mint 3000 címszót tartalmaz.

Az előzetes döntéshozatali eljárásért folyamodó bíróság rámutatott arra, ha a Registrar által elfogadott megközelítés a helyes, akkor a CIPA lajstromozás iránti kérelme valamennyi, a 41. osztályba tartozó címszóra vonatkozik. Ebben az esetben pedig olyan szolgáltatásokat is lefedne a kérelem, amelyek sem az említett jegyzékekben nincsenek megemlítve, sem bármely azokon alapuló lajstromozásban. Ez pedig ellentétes lenne az áruk és szolgáltatások egyértelmű és pontos meghatározásának követelményével.

A kétségek eloszlatása végett az eljáró bíróság előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette elő az Európai Unió Bírósága elé. Az [2008/95/EK] irányelv alkalmazásában a következők merülnek fel.

- Szükséges-e a védjegybejelentés hatálya alá tartozó különböző áruk és szolgáltatások sajátos fokú egyértelműséggel és pontossággal történő meghatározása, és ha igen, milyen sajátos fokú egyértelműséggel és pontossággal?
- Megengedhető-e a Nizzai Osztályozás fejezetcímei általános kifejezéseinek használata a védjegybejelentés hatálya alá tartozó különböző áruk és szolgáltatások meghatározása céljából?
- Szükséges-e, vagy megengedhető-e a fejezetcímek általános kifejezéseinek ilyen használatát a 4/03. sz. közleménnyel összhangban értelmezni?

A Bíróság az ítéletében rámutatott arra, hogy valamely megjelölés védjegyként történő lajstromozását mindig bizonyos áruk vagy szolgáltatások tekintetében kell kérelmezni, és bár a védjegy-bejelentési kérelemben szereplő megjelölés grafikai ábrá-

[22] C 307/10. sz. ügy.

[23] Hasonlóan az SZTNH-nak a 4. fejezetben bemutatott gyakorlatához.

[24] Megfigyelhető, hogy a Registrar itt már eltávolodott a korábban ismertetett, a fejezetcímek szó szerinti értelmezésétől, és az OHIM elnökének 4/03. sz. közleménye alapján bírálta el a kérelmet. A tulajdonképpeni angolszász megközelítést így valójában a CIPA képviselte, s nem a védjegy hivatal.

zolásának célja a védjegy által nyújtott oltalom pontos tárgyának meghatározása, ezen oltalom terjedelmét az említett kérelemben megjelölt áruk és szolgáltatások jellege és száma határozza meg.^[25]

A Bíróság megállapította, annak ellenére, hogy bár a 2008/95/EK irányelv egyetlen rendelkezése sem foglalkozik kifejezetten az érintett áruk és szolgáltatások beazonosításának kérdésével, még nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az áruk, illetve a szolgáltatások meghatározása a nemzeti védjegyek lajstromozásakor olyan kérdés lenne, amely nem tartozik az említett irányelv hatálya alá. A Bíróság már korábban is kifejtette, a védjegyoltalomra alkalmas áruk és szolgáltatások jellegének és tartalmának a meghatározása nem a lajstromozási eljárásra vonatkozó rendelkezésektől, hanem a védjegy által biztosított jogok megszerzésének anyagi jogi feltételeitől függ, így nem esik azon eljárási kérdések körébe, amelyeket a tagállamok az irányelv alapján maguk határozhatnak meg. Ellenkező esetben ugyanis a védjegy lajstromozásának feltételei az adott nemzeti jog függvényében változnának, ezáltal pedig valamennyi tagállamban az „azonos feltételek mellett” történő védjegyoltalom-szerzés célja nem lenne elérhető.^[26]

Ezenfelül a Bíróság korábban már kimondta, nem szükséges konkrétan megjelölni azt a szolgáltatást vagy szolgáltatásokat, amelyekre a védjegyoltalmat igénylik, mivel azok azonosításához elegendő lehet az általános megfogalmazások használata. Ezzel szemben a bejelentőt kötelezni kell arra, hogy pontosan jelölje meg azokat az árukat vagy árutípusokat, amelyeket ezen szolgáltatások érintenek, például más, pontosabb körülírás útján.^[27]

A Nizzai Osztályozás fejezetcímeinek használatával kapcsolatosan a Bíróság állásfoglalása szerint annak ellenére, hogy az irányelv nem tartalmaz erre vonatkozó előírásokat, az áruk és szolgáltatások meghatározásnak — az irányelv tényleges érvényesülésének biztosítása és a védjegy lajstromozási rendszer megfelelő működése érdekében — meg kell felelnie az irányelv által megkövetelt egyértelműség és pontosság követelményének. A fejezetcímekben szereplő általános kifejezések közül egyesek már önmagukban is kellően egyértelműek és pontosak ahhoz, hogy az illetékes hatóságok és a gazdasági szereplők számára a védjegy oltalmának terjedelme meghatározható legyen, míg mások nem felelnek meg e követelménynek, mert vagy túl általánosak, vagy túl sokféle árut vagy szolgáltatást foglalnak magukban. Következésképpen nem ellentétes az irányelvvel a fejezetcímek általános kifejezéseinek használata a védjegybejelentés tárgyát képező áruk és szolgáltatások azonosítása céljából, ha a leírás elég egyértelmű és pontos ahhoz, hogy a hatóságok és a gazdasági szereplők számára a bejelentett védjegy oltalma terjedelmének meghatározását lehetővé tegye.^[28]

A Bíróság emlékeztet arra, abból eredően, hogy a védjegy lajstromozását a Nizzai Osztályozás valamely osztályába tartozó áruk vagy szolgáltatások összessége tekintetében is, illetve egy része tekintetében is lehet kérni, kétféle megközelítés alakult ki. Az

[25] Az Európai Unió Bírósága C-307/10. számú ügyben (IP TRANSLATOR ügy) hozott ítéletének 37. pontja. Vö. az Európai Unió Bírósága C-273/00. számú ügyben (Sieckmann ügy) hozott ítéletének 48. pontjával.

[26] Az Európai Unió Bírósága C-418/02. számú ügyben (Prakter Bau- und Heimwerkermärkte AG ügy) hozott ítéletének 31–32. pontja.

[27] Uo. 49–51. pont.

[28] Az Európai Unió Bírósága C-307/10. számú ügyben (IP TRANSLATOR ügy) hozott ítéletének 50–56. pontja.

egyik az OHIM által a már korábban ismertetett 4/03. számú közleményben kialakított *class-headings covers al* megközelítés, míg a másik a szó szerinti értelmezés, amely szerint az ezen leírásokban használt szavak értelmezésénél azok természetes és szokásos jelentését kell figyelembe venni. Az eljárás során a felek főként azt emelték ki, hogy a két megközelítés a nemzeti védjegyek oltalmának terjedelmét illetően eltérést eredményezhet, ha a védjegyet több tagállamban is lajstromozzák, illetve akkor is, ha ugyanazt a védjegyet közösségi védjegyként lajstromozzák. Ezen eltérés többek között kihatással lehet a bitorlási keresetek alapján indult eljárások végeredményére is, mivel e keresetek a *class-headings covers all* megközelítést alkalmazó tagállamokban eredményesebbek lehetnek. Ezen felül, ha a védjegyoltalom terjedelme az eljáró hatóság értelmezési módszerétől függ, és nem a bejelentő szándékától, az mind a bejelentő, mind az egyéb gazdasági szereplők vonatkozásában sérti a jogbiztonságot.^[29]

A fentiek alapján — mindenekelőtt az egyértelműség és pontosság követelményét szem előtt tartva — a Bíróság álláspontja szerint annak, aki a Nizzai Osztályozás valamely adott osztályának fejezetcímében szereplő általános kifejezések egészét használja a védjegybejelentés árujegyzékében, pontosítania kell, hogy kérelme az ezen osztály betűrend szerinti jegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások egészére, vagy azok közül csak bizonyos árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozik-e. Utóbbi esetben a bejelentő köteles pontosítani, hogy az érintett osztályba tartozó áruk, illetve szolgáltatások közül melyekre vonatkozik a kérelme. Az a védjegybejelentés, amely ilyen nyilatkozatot nem tartalmaz, nem tekinthető kellően egyértelműnek és pontosnak.^[30]

Végezetül az előterjesztett kérdésekre a Bíróság a következő válaszokat adta. A 2008/95/EK irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az megköveteli a bejelentőtől a védjegybejelentés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások kellően egyértelmű és pontos megjelölését annak érdekében, hogy az illetékes hatóságok és a gazdasági szereplők pusztán ennek alapján is meg tudják határozni a védjegy oltalmának terjedelmét. A 2008/95/EK irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes a Nizzai Osztályozás fejezetcímei általános kifejezéseinek használata az árujegyzék megfelelő azonosítása céljából, ha a leírás kellően egyértelmű és pontos. A nemzeti védjegy bejelentőjének, aki a fejezetcímek általános kifejezéseinek egészét használja, nyilatkoznia kell, hogy az érintett osztály betűrend szerinti jegyzékében szereplő áruk vagy szolgáltatások egészére, vagy ezeknek csak egy részére vonatkozik-e a bejelentés.

VII. KONKLÚZIÓK

Megítélésünk szerint a fentiekből az alábbi következtetések vonhatók le. A Bíróság ítélete csak részben képes kezelni a problémát. A Bíróság tulajdonképpen nem döntötte el, hogy a fejezetcímek alkalmazásával kapcsolatban melyik álláspont a helyes, hanem

[29] Uo. 59–60. pont.

[30] Uo. 61–62. pont. Ennek megfelelően az SZTNH 2012. július 25-én közzétette az átalakított nemzeti védjegy-bejelentési űrlapot, melynek 5. pontjában, az árujegyzék meghatározásánál a bejelentőnek három alternatív lehetőség közül választva kell nyilatkoznia, hogy milyen terjedelemben kívánja oltalmaztatni a megjelölését.

a nyilatkozattételi kötelezettséggel a bejelentőre hárítja át annak eldöntését, hogy az illetékes hivatal mely értelmezés szerint bírálja el a védjegybejelentést. Ez ugyan segíti a pontosság és egyértelműség követelményének érvényesülését, de abban az esetben, ha a fejezetcím alkalmazása mellett a teljes osztályra nézve igényli az oltalmat, a problémák továbbra is fennállnak.

A Bíróság ítélete nem oszlatja el a bizonytalanságot abban a kérdésben, hogy a bejelentésben mikor elégséges, és mikor nem az Osztályozás fejezetcímeinek feltüntetése az oltalmi kör meghatározásaként. A bejelentő számára általános jelleggel továbbra sem tisztázott kérdés, hogy a kellő egyértelműség és pontosság követelményének milyen szövegezésű bejelentéssel tud eleget tenni.

Továbbra is a bejelentést elbíráló hivatal megítélésétől függ, mely osztályok fejezetcímei kellően pontosak és egyértelműek és melyeké nem, és ez sem általánosságban, hanem csak az adott bejelentés kapcsán, a konkrét megjelölés és az árujegyzék megjelölt tartalmának összevetése után ítéltető meg. Emiatt visszajutunk az alapproblémához, a tagállamonként eltérő, mérlegelésen alapuló gyakorlathoz, ami viszont a jogbiztonság elvének érvényesülése szempontjából aggályos. Ugyanilyen okból aggályos az is, hogy ténylegesen nem a bejelentő határozza meg, hanem az elbíráló hivatal dönti el, mi tarthatott adott esetben az árujegyzékbe.

A Bíróság ítélete nem ad választ arra a kérdésre sem, hogy a bejelentés elbírálása során — elsősorban a megtévesztés és összetéveszthetőség kapcsán — milyen szintig szükséges vizsgálni az árujegyzéket, azaz elég-e csak az osztályokat a fejezetcímek szintjén vizsgálni, vagy pedig a betűrendes jegyzék szintjére lebontva, azon tételeken végighaladva kell-e vizsgálni a kizáró okokat.

Amennyiben az elbíráló hivatalok a betűrendes jegyzékben szereplő áruk, szolgáltatások szintjén vizsgálhatják a kizáró okokat, akkor — tekintettel arra, hogy ezek negatív anyagi jogi követelmények, így a közösségi jog egységes előírásai vonatkoznak rájuk — szükséges volna közösségi szinten, egységes anyagi jogi követelményként előírni az árujegyzék meghatározásának mikéntjét. Az árujegyzék meghatározása a Bíróság ítélete szerint nem tekinthető olyan kérdésnek, amit a tagállamok önállóan szabályozhatnak, tehát nem megfelelő, ha erről egy-egy tagállami hivatal eljárási útmutató keretében rendelkezik. E körben viszont problémaként merül fel, hogy a Nizzai Megállapodás nem európai uniós jogforrás, így annak tartalmi meghatározásában nemcsak az uniós tagállamok vesznek részt.

Az OHIM közleményben, az SZTNH a 6. pontban ismertetett bírósági döntés alapján útmutató formájában ad segítséget a bejelentők számára, miként határozzák meg bejelentéseikben az árujegyzéket; ehhez kapcsolódik az újfajta bejelentési űrlap is, amely ebben a vonatkozásban különböző opciók kiválasztásán keresztül vezeti el a bejelentőt az árujegyzék optimális meghatározásához. Elérhető továbbá az SZTNH honlapján^[31] egy lista, amely azokat a kifejezéseket tartalmazza, amelyek az SZTNH álláspontja szerint — bár szövegezésük szerint egyes fejezetcímek részei — nem megfelelőek az árujegyzék meghatározásához. Ez a megoldás azonban — noha tartalmilag talán megfelelő — megítélésünk szerint alkotmányossági szempontból aggályos, hiszen

[31] http://www.sztnh.gov.hu/adatbazisok/nem_megfelelo_kifejezesek.rtf. (2012. 11. 20.)

nemcsak tartalmi összeütközés merül fel a Vt. 52. (3) bekezdésével („Az árujegyzékben az árukat, illetve a szolgáltatásokat a [...] Nizzai Megállapodás szerinti osztályok felüntetésével, és — lehetőség szerint — az abban szereplő elnevezések használatával kell felsorolni.”), hanem formai problémát is felvet, mert az SZTNH útmutatója nem minősül jogszabálynak, miközben a benne szabályozott kérdések legalábbis jogszabályi, leginkább törvényi szintű szabályozást igényelnének.

Az SZTNH bejelentési űrlapján ugyanakkor előnyösnek tartjuk azt a kitöltési opciót, amely szerint a védjegyoltalom kérhető a fejezetcímen kívül felsorolt — az osztály betűrendes jegyzékében nem szereplő — árukra, szolgáltatásokra is, hiszen ezzel a lehetőséggel áthidalható az a probléma, hogy az osztályok betűrendes jegyzékében nyilvánvalóan nem szerepelhet minden, a bejelentés időpontjában létező áru, szolgáltatás. Ez a lehetőség viszont felveti azt a kérdést, hogy határozottan megragadható-e egyáltalán egy adott osztály tartalma, hiszen a fejezetcímek általánosak és módosíthatók, a betűrendes jegyzékben meghatározott elemek pedig nem alkotnak zárt és hézagmentes osztályt.

IRODALOM

- Ashmead, Richard (2007): International Classification class headings: illustrative or exemplary? The scope of European Union registrations. In: *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol. 2., No. 2, 76–88.
- *Observation on the Communication No 4/03 of the President of OHIM of 16 June 2003*, Elérhető: http://www.marques.org/PositionPapers/Downloads/20081005_ClassHeadings.pdf (2012. 11.20.)
- Patyi András – Varga Zs. András (2009): *Általános közigazgatási jog*. Dialóg Campus Kiadó, Budapest.
- http://www.sztnh.gov.hu/vedjegy/IP_translator_kozlemeny_final_6July2012.pdf (2012.11.20.)
- http://www.wipo.int/classifications/nice/en/about_the_ncl/faq.html (2012.11.20.)
- <http://classifications.msh.hu/nice/index.htm#> (2012.11.20.)
- http://www.sztnh.gov.hu/adatbazisok/nem_megfelelo_kifejezesek.rtf. (2012. 11. 20.)
- <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1994/26/section/34> (2012.11.20.)
- <http://www.marques.org/Teams/TeamPage.asp?PageID=95&TeamCode=TradTeam> (2012.11.20.)

FELHASZNÁLT JOGSZABÁLYOK ÉS HATÁROZATOK

- 25/1992. (IV.30.) AB határozat.
- 43/1995. (VI.30) AB határozat.
- Az ipari tulajdon oltalmára létesült, 1883. március 20-án Párizsban aláírt, azóta többször felülvizsgált és módosított Párizsi Uniós Egyezmény.
- A gyári vagy kereskedelmi védjegyekkel ellátható termékek és szolgáltatások nemzetközi osztályozására vonatkozó 1957. június 15-én kelt Nizzai Megállapodás.
- 1994. évi Trade Marks Act.
- A védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény.

- Trade Mark Rules 2008.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2008/95/EK irányelve a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről.
- Az Európai Unió Bíróságának C-307/10. számú ügye [The Chartered Institute of Patent Attorneys v Registrar of Trade Marks ('IP TRANSLATOR')].
- Az Európai Unió Bíróságának C-273/00. számú ügye (Sieckmann ügy).
- Az Európai Unió Bíróságának C-418/02. számú ügye (Prakter Bau- und Heimwerker-märkte AG ügy).
- 1983/1. Nemzetközi Szerződés az Országos Találmányi Hivatal elnökétől.
- Az SZTNH M1103666/5. számú határozata.
- Az SZTNH M1201145/11. számú határozata.
- Az SZTNH M1200072/4. számú határozata.